

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
téseik és hirdetési díjak küldendők. ::

Egyházi beszéd az 1914. évi világ- háború kezdetén.

Alapige: Jer. XIV., 19. „Vártuk a békes-
séget és semmi jó nem volt.“

Szeretett Gyülekezet! A békesség nagy áldás. Az a békesség is, amelyben saját magunkkal vagyunk, amikor „*semmit sem vádol bennünket a mi lelkünk*“; az is, amelyben Istennel vagyunk, mikor azt mondjuk: „*inhol vagyok uram, itélj meg engemet*“. Nagy áldás az ország békessége is önmagában; mert hiszen „*minden ország, mely magával meghasonlik, elpusztul*“ (Máté XII., 25.). Nagy áldás az országos szomszédság békessége is, hiszen a világ végének katasztrófáját az a retentő nyitány fogja bevezetni, hogy „*nemzet támad nemzet ellen és ország-ország ellen*“ (Máté XXIV., 7.). Ha nem volna nagy áldás, nem is mondta volna az Úr Jézus, hogy „*boldogok a békességre igyekezők, mert ők az Isten fiainak mondatnak*“ (Máté V., 9.) s mikor halálából megtért szorongó tanítványaihoz, nem ezzel nyitotta volna reájok az ajtót: „*békesség néktek*“ (János XX., 19.).

De bármilyen nagy áldás legyen is a békesség, a fő jó még sem ez. Békesség a lelkét vesztett szolgaság is, mégis emberi mivoltunk gyalázata. Békesség az önérzet nélküli türelem is, mégis gyávaság. Békesség a halál is; még sem kívánatos. A békesség csak eszköz. A fő jó az igazság. Az igazság szolgálatában áldás a békesség; de ebben a szolgálatban az a háború is. Nincs a sebeknek annyi kinja; nincs a könnyeknek olyan tömérdek zápora; a vérnek olyan tengere; az az életnek s halálnak annyi áldozatja, amit az igazság diadalma meg nem érdemel. „*Legyen igazság, inkább vesszen a világ*“: mondta egy császár; aki szerint az egész világnak csak az igazság alapján van létjoga. Hogy a békesség mivolta felől tévedésbe ne essenek az emberek,

Jézus nyomában a békesség áldásának hangoztatása után nyomatékosan jelenti ki: *„Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa*“ (Máté V., 10.). Tanítványainak adott útmutatásában még határozottabban nyilatkozik: „*Nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre, hanem hogy fegyvert*“ (Máté X., 34.). S hogy ettől a fegyvertől ne féljenek s hogy az igazságért, melynek szolgálatára fegyverbe állítja minden híveit, találjanak kevésnek bármi áldozatot: kijelenti, hogy: „*aki elveszíti életét ő érte, megtalálja azt*“ (Luk. IX., 24.).

Szent leckénkben is ez jut kifejezésre, hogy maga a békesség cél nem lehet: „*vártuk a békességet és semmi jó nem volt*“. Mi is vártuk a békességet. Szilárd elhatározással, következetesen tartottuk az alapjait. A türelemért, mellyel elhordoztuk gonosz megháborításait, már-már világ csúfsága lettünk. A békesség immár az igazságon nem segít. Segítsen hát a fegyver! Sok gonosz hazugságokkal, lázításokkal, tüzzel, vérral és vassal háborítottak meg az igazságunkban. Fegyvert fogtak ellenünk. Oda kell tehát állanunk az Írás útmutatása mellé s az igazságot betöltenünk: hogy „*akik fegyvert fogtak, fegyverrel kell veszniök*“ (Máté XVI., 52.).

„*Vártuk a békességet és semmi jó nem volt*“. Az örökös fegyverkezéssel csapkodó folyam gátjára hordtuk a ruházatunkat. Vigasságunk borát oda kellett adnunk a tetőkre vetett üszköket locsolni. A kenyérünk harci paripák abrakja lett. Vérünk java része a védőfalak malterébe kellett. Erőnk, tudásunk, haladásunk és épülésünk belebénult egy nagy emésztő várakozásba s a megbántás szégyene lázzá égett az ábrázatunkon. Nemzeti létünk szent igazsága kockára vetődött. Pedig annak az igazságnak meg kell állani. Bizonyosságlevelét vérral irták alá az őseink. Ezeresztendő viharában köszikla alapot tudtak neki vetni. Feláldozott étellel táplálták. Szabadság lelkével emelték az égig s szent bizományul

hagyták mi reánk. Igazságot hagytak bizományul. Az igazság az Istené, aki hit által igazítja meg az embert. „Mind az, a mi Istentől született, legyőzi a világot és az a győzelem, amely legyőzi a világot, a mi hitünk“ (I. Ján. V., 4.). A mi hitünk az igazságban s ez most háborúba szólít.

Háboru esetére Mózes: az Ó-szövetség nagy törvényadója eként rendelkezett: „Mikor az ütközetbe készültök, álljon elő a pap és szóljon a népnek és mondja ezt nekik: Hallgass meg Izrael! Ti ma készültök megütközni ellenségeitekkel. A ti szívetek meg ne lágyuljon. Ne féljétek és meg ne retterjétek; mert az Úr, a ti Istenetek veletek megy, hogy harcoljon érettetek a ti ellenségeitekkel és megtartsa titeket.“ (V. Mózes XX., 2.). Szólok tehát én is ti nektek. Szólok hazám hő szerelmével, mely a borús napoknak derítő sugara. Szólok a bátorság lelkével, mely az életküzdelmek sok próbáiban nyert iskolát. Szólok hittel, mely hegyeket mozdit, bizonyos reménnyel, mely Isten nevére támaszkodik. „Készüljétek a harcra. Indítsátok fel a hősokeket. Jöjjenek fel mindnyájan a hadakozó férfiak. Kovácsoljátok szántó-vasaitok kardokká, kaszáitokat dárdákká. Mondja a beteg is: hős vagyok“ (Ileel. III., 9.). Az ellenség szavában bizni immár balgatagság volna. Mikor azt mondja: „békesség nagy hirtelenséggel veszedelmet támaszt ellenünk“. Ősz fejedelmünk méltán szólhat így Ezékiellel: *Eláltatták az én népemet, mondván: béke, holott nincsen béke s ha a nép jalat épít bemázolják azt mázzal“* (Ezék. XIII., 10.). De az álorcák lehullásának ideje eljött. A bárány bőréből kifordulnak a farkasok s az, aki a világbéke és lefegyverzés szentséges jelszavával tette fejére koronáját, az, mint a hitetés „nagy paráznája“ (Jel. XVII., 1.), hódító vágyának ádázatával véres tusakodásba uszítja a népek millióit. Dél felé azt izenjük a gyilkosoknak „Kívántok valamit és nincs nektek. Gyilkoltok és irigykedtek, de nem ngerhetitek meg; harcoltok és háborúskodtok és nincsen semmitetek“ (Jakab IV., 2.). Észak felé pedig nem kérjük Jeramiással: „Vajjon eltöri-e a vas az északi vasat és rezet“ (Jer. XV., 12.), hanem bizonytalannal tudjuk, hogy eltöri. Nem mondjuk ő vele rettegéssel: „Veszedelem fenyeget észak felől és nagy romlás“ (Jer. VI., 1.). Hanem készen várjuk a második „nagy próbát“, hogy a győze-

lem és dicsőség fényével kergessük el az elsőnek gyászos emlékeit.

Távol legyen tőlünk, hogy ezt mondanánk Pál apostollal: „kívül harc, belül félelem“ (II. Kor. VII., 5.); mert dulhat a harc minden retteneteségeivel úgy kívül, mint belül; a mi lelkünkben megáll a bátorság oszlopa. Körül nyaldoshatja a tűz a tetejéig, által csaphat felette a vér; belőle mégis villámlásnak ereje származik; mitől seregek omlanak a porba. Nem mondhatjuk, hogy bizonytalan zengést tévén a trombita, a harci készülettől vonakodni volna okunk (I. Kor. XIV., 8.); mert a trombita kemény határozottsággal szólott. Az igazság és bátorság zengett ki belőle. Támad is a visszhang völgyek mélyéről, bércek ormairól. Az alföld délibábja vérfodorral int az ég villamos felhői felé s a lelkesedés tűzkohójában minden ellentét összeforr.

Nagy Isten! Milyen csodálatosak is a te útaid! Veszedelemet láttunk közeledni s imé rajtuk a békesség érkezik el hozzánk. Ki hitte volna, hogy a viszálykodás emésztő tüze ilyen hamar házi tűzhely melegévé szelídülhet által? Ki hitte volna, hogy az egymásnak szegzett fegyverek ilyen hamar közös irány felé sujtssanak? Ime a magunk békességét hiába vártuk a nyugalom idején. A háborúságnak kellett számunkra elhoznia. Nem hiába dicsekedett Pál apostol a maga nyomorúságos, elvetett állapotával, küzdelmeivel és sebeivel. Ezek hozták meg a békességét Istennel, magával és az emberekkel. Némuljon bele hát meggyőzött hallgatásba minden zugolódás; mely a háború miatt az Isten jóságát próbálná érinteni! Ha gonoszt gondolnak is az emberek, elég jó és hatalmas ő azt javunkra fordítani.

Ezzel a reménnyel és bizonyossággal szöjjétek által a szivárványt a könnyek záporán! Talán nincs senki se köztünk, akitől el ne ment volna valaki. Szüléktől daliás gyermekét, társát hűséges hitvesétől; gyámolatlan kicsinyektől az eltartó apát; házak alul az oszlopot; tanácstalanoktól a vezért; dicsekedő fejekről a koronát kívánta zászlója alá a szent igazság szolgálata. Mennyi épség, mennyi szépség, mennyi erő, tudás, szeretet, reménység bele vetve a harc rettentő kockázatába!

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégebbi
könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

Nagy Isten, te igazságos vagy. Tudod, hová kell sujtani! Mi tudjuk, hogy az ellenünk támadó sötétség bennünk a világosságot gyűlöli. Tudjuk, hogy a szabadságunk ütköztető kő a szolgaságra épített zsarnokság útjain. A tengerből és földből feljövő fenevadak, mint a bárány seregére rohannak reánk (Jel. XIII., XIV.). Az anyag ereje a lélek erejével száll küzdelembe. A műveltség templomába, jog és igazság szent berkeibe a barbár rémuralom akarna betörni. De mi a seregek urának, Istenének nevével ellene állunk s ezzel a hatalommal le is terítjük a gonosz óriást.

„Mikor Mózes felemelte kezét, Izrael győz vala“ (II. Móz. XVII., 11.). Mózesünk: próbáltatásokban és türesekben; bölcsességben és jószágban megszentelt pátiárcha fejedelmünk felemelte kezét. Közel száz esztendő súlya nyomja vállait és „nem homályosodtak meg szemei, sem ereje el nem fogyatkozott“ (V. Móz. XXXIV., 7.). Felémelt kezétől már előre látjuk „a sátánt, mint a villámlást az égből aláhullani“ (Luk. X., 18.). „Csudajelek történnék az égen és a földön: vér, tűz és füstoszlopok. A nap sötétséggé válik és a hold vérré. De mind az, aki az Úrnak nevét segítségül hívja, megtartatik“ (Joel. III., 30.).

Sion leányának riadt zokogása szerte hangzik a magyar Izraelen. Tűz lángol és vér folyik a palánkjaink körül. A búsulásnak eme napjaiban ismerjétek meg, amik nektek békességtekre valók. Ha Rákhel siratná elöttetek fiait s nem akarna vigasztalást bevenni“ (Máté II., 18.). mondjátok meg neki, hogy az ő könnye és fiainak vére megváltásra zálog a jövődönnek. Ha szegények állanak meg ajtótok előtt, kiknek gyámola az élet-halál küzdelem sodrába került, „a jótékonyaságról és adakozásról el ne feledkezettek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten“. (Zsid. XIII., 16.) Jusson eszetekbe, hogy: „aki bőven adakozik, annál jobban gazdagodik“, (Péld. XI., 24.) hogy: „kölsön át az Úrnak, aki kegyelmes a szegényhez“. (Péld. XIX., 17.) Ismerjétek meg, hogy: „a lélek gyümölcse a szeretet“. (Gal. V., 22.) És, hogyha minél nagyobb a veszedelem, annál közelebb van hozzátok az Isten, legyetek ti is annál közelebb a szegényekhez, minél nagyobb a nyomorúságuk.

„A hit, reménység és szeretet“ e három az.

mely végezetre is megmarad, mint békességünk fundamentoma. Álljunk és építsünk reá s akkor a mi fiaink lesznek azok, akik másokat földre tipornak és a mi köveink mind a győzelem magasságáig egymáson maradnak. (Lukács XIX., 42—44.) Amen.

1914 augusztus 9.

Dr. Baltazár Dezső.

Szent-Istvánnapi munkaszünet.

Most olvasom, hogy az egyetemes konvent a Szent-István napi munkaszünetet illetőleg direktíva-szerű megállapodásra jutott. Most..., amidőn a Kuriától 1904., a minisztertanácstól pedig 1902. év óta kezünkben vannak az idevonatkozó döntések. Valóban „debuisset pridem“. Mégis azonban tekintettel, hogy e nemzeti ünnep ismét közeleg, nem lesz érdektelen a törvény idevonatkozó intézkedéseire reámutatni, annál kevésbbé, mert ott, faluhelyeken, ahol a falusi szentkalábertársaság a domináns, t. i. a jegyző, a plébános és gyógyszerész, nagyon gyakran a plébános úrnak, mint középkori potentátornak sima szavaira szétugrasztják a mező munkásait.

Próbáljunk a kronologia nyomán haladni. Az 1891. XIII. t.-c. 1. §. kimondja, hogy vasárnapokon, valamint Szent-István király napján mint *nemzeti* ünnepen, a magyar szent korona országainak területén az ipari munkának szünetelnie kell. Kivételt képez az üzleti helyiségek és berendezések tisztántartásához és helyreállításához szükséges munka. E törvény mikénti értelmezését azután 1913 június hó 13-án 28,559. sz. alatt kelt kereskedelmi miniszteri rendelet értelmezi, helyesebben szelídíti. Ezt ismerni nem evidens érdekünk. Általánosságban csak annyit, hogy a rendelet a törvény latitudjét teljesen meghatározza. Így nem említjük a pénzügyminiszternek ama teljesen speciális rendeletét sem, mely a kizárólagos trafikosok mikénti ünneplését szabja meg. Érdekel azonban a keresk. min. 1906. 62.667. sz. rendelet. Kimondja: Szent-István napján sem országos, sem heti vásár nem tartható, még akkor sem, ha Szent-István napja vasárnapra esik. Még közelebről érint a m. kir. Kuriának 1914. évben 3882. szám alatt hozott döntése. Értelme: Szent-István napján teljesített mezei munka nem állapítja meg az 1868. LIII. t.-c. 19. §-ában körülírt valláselleni

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig *

kihágást, úgyszintén nem terjed ki arra az 1891. XIII. t.-c. 1. §-ának rendelkezése sem, mert ez utóbbi csak az ipari munkának szünetelését rendeli. E döntés teljes világossága kedvéért álljon itt a hivatolt 1868. LIII. t.-c. 19. §.: Vasárnapon minden nyilvános és nem elkerülhetetlen munka felfüggesztendő. Ugyiszintén bármely vallásfelekezet ünnepén a templom közelében s egyházi menetek alkalmával azon tereken és utcákon, melyeken az ily menet keresztül vonul, mindaz mellőzendő, ami az egyházi szertartást zavarná.

A Kuriának e döntése tehát már legalább negatív oldalról kedvező. Hogy azután semmi kívánnivaló ne maradjon hátra, arról gondoskodik az 1902. évi 7904. számú minisztertanácsi rendelet. Ez világosan beszél: Tekintettel arra, hogy az 1891. évi XIII. t.-c. tiltó rendelkezései kizárólag az ipari munkára vonatkoznak, a szántás ellenben — történjék az akár gőzerő, akár állaterővel vont ekével — nem ipari, hanem mezei munka s így végzése *vasárnapokon és Szent-István napján is meg van engedve*: ezen esetben az 1891. XIII. t.-c. rendelkezésébe ütköző és ezen törvényeikk 6. s illetve 7. §-a által kizárólag a közgazgatási hatóság hatáskörébe utalt kihágás tényálladéka nem állapítható meg. Ezek szerint ez a cselekmény csakis azon szempontból bírálható el, vajjon a szántás az 1868. LIII. t.-c. 19. §-ának második bekezdése által (fent ismertette) tiltott módon végeztetett-e s ekként elkövették-e a Kbt. 52. §-ában meghatározott kihágást, amely kihágás elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe van utalva.

De hát miért bújunk a paragrafusok mögé egy nemzeti ünneppel szemben? Épen mi, akik olyan nagy előszeretettel domborítjuk ki mindenfelé a nemzeti karaktert? Hát kell-e nekünk a kanonizáció római gondolatával ünnepelni? Nem állíthatjuk-e ez ünnep keretébe az alkotmányosnak megteremtett Magyarország történeti eszméjét? Óh igen! csak hogy ez ünnep nemzetivé emelésében tulajdonképpen egy

teljesen felekezeti ünnep dicsőítetett meg. Fogalmazták volna úgy ezt az ünnepet, hogy ez az alkotmányos Magyarország megalakulásának napja és öröme. Így azonban kívül maradunk az ünneplőkön, akiknek sollemnis hangulatából úgy is inkább a Szent, mint a király képe domborodik ki. (Végeredményében ujjonghatnánk ugyan az alkotmányos Magyarország karácsonyának s most mintha olyan időket élnénk, melybe érdemes ünnepet szentelni...?)

Dérczy Imre.

Napról-napra.

(Folytatás.)

V.

Julius 29.

László király meghal. 1095.

László! a magyarok visszasóhajtott királya, aki imádkozott...:

„Hatalmas Úristen! seregeknek ura!

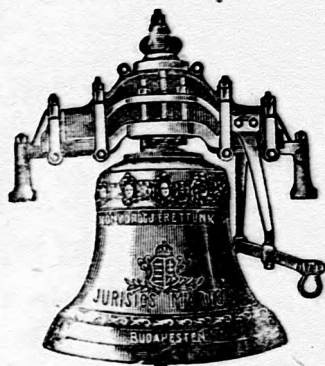
Haragod e népre ne gerjedjen újra.

Óh ne vond el tőlük lelkednek világát

Inkább orvosold meg elméik vakságát.“

A jó Isten nem hallgatta meg az imádságot... elménk vak maradt. De úgy 600 év múltán meghallgatta egy király, akiről különben a vakságban levő magyar elme így beszél: „I. Lipót például szolgálhat arra, hogy milyen *ne* legyen az uralkodó“. No hát, ha a magyar nem tudja, hogy mire van szüksége, hogy mi neki üdvös, hát tudom én! És 1688-ban megalakul az újító-bizottság. Elnöke: Dietrichstein, tagjai Breuner Szigfried, Beccullini, Thurm grófok, Dorsch báró és Kollonics Lipót. — Ezek tudták aztán csak *igazán*, hogy mi kell a magyarnak.

Csongrádon a lovasság elveri Brussele őrnagy német seregét; Tuszán Gál Sándor ezredes csatát vesz Clam-Gallas-sal szemben. 1849.



Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő felsége a király által 2 aranykeresztellett lett kitüntetve

Mesekönyvi indítás, nem rezgetti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton

harangöntő- és harangfelszerelő-gyár

Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. +++ Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére. +++

Petőfi leveléből: „...Bemmel Berecken találkoztam. Megálltam hintaja mellett s köszöntem neki; ő odapillant, megismer, elkiáltja magát s kinyújtja felém karjait. Én fölugrottam, nyakába borultam, összeöleltük és csókoltuk egymást. „Mon fils, mon fils, mon fils“, — szólt az öreg sirva. A körülálló népség azt kérdezte Egressy Gábortól, hogy „fia ez a generálisnak?“ Most még sokkal nyájasabb, szívesebb, atyaiabb irántam, mint eddig; pedig eddig is az volt. Ma azt mondta a másik segéd-tisztjének: Jelentse a hadügyminiszteriumnak, de szószerint, amint mondom: segédtisztetem, Petőfi őrnagy, aki Klapka tábornok gyalázatos eljárása miatt leköszönt, ismét szolgálatba lépett“. 1849.

Július 30.

Losonczy István Temesvár hős védője elesik. 1552.

„Nem megy... nagyon fáj.“ Mit is írjak, mikor nincs gondolatom. Csakúgy szálldos valami agyam előtt. Az utolsó vers:

„Égő szemem behunyom mindörökre,
És elenyézik érzés, gondolat,
Midőn a sír nyugalmas, néma gödre
Feledésre s álomra befogad“...

Vagy az a másik, amit Arany írott:

„Hát jól van így, amice Tompa:
Én skártba, te végnyugalomba;
S ha nem pönög lantunk, gitárunk,
A varjú sem károg utánunk“.

Tompa Mihály meghalt 1868-ban.

Egressy Gábor meghal „Brankovics György“ előadása közben a színpadon. 1866.

Dobay ezredest Kóhalom mellett megveri Dyk tábornok. 1849.

Haynau felgyújtja és kirabolatja Csongrádot. 1849.

Július 31.

Komárom mellett Klapka, Keszegfalva mellett Kosztolányi ezredes megveri Lieblert. 1849.

Segesvár. Petőfi. Zeyk Domokos. Skariatín. 1849.

Ennyi talán elég volna egy napra.

De azért emlékezzünk, vagyis idézzünk.

„Szkariatín tábornok — a segesvári csatatéren — muszkáinak fölvonulását az országút egyik hajlásánál vizsgálta, alig 500 lépésnyire a magyar ágyúktól. Soká és élesen kémlelte távcsövön a magyarok állását. „Je crois voir le général Bem, et il semble, que lui aussi nous a aperçu“ (azt hiszem, Bem tábornokot látom s úgy tetszik, ő is észrevett bennünket), mondá a mellette álló Nepokojsickij őrnagynak. Valóban Bem volt az, ki ágyúi körül forgolódott. Az orosz tisztikar felhőjében felismerte a vele szemben álló orosz vezérkart s rögtön az a gondolata támadt, hogy az illusztris társaságnak egy kis emlékekkel kedveskedik. „Majd magam lövök, szólt Bem, megigazítva az ágyút és abban a pillanatban Szkariatín tábornok halálosan találva, lebukott lováról“.

Itt tehát talált az „öreg lövészerszám“, élesen rácsáfolva Bethlen Gábornak egy vár ostromakor mondott ama mondására: „Hol hallotta, vagy olvasta kegyelmetek, hogy fejedelmet, vagy fő hadi vezetést öreg lövészerszámmal eltaláltak volna ??“

Más kép.

Varga Zsigmond vendégszerető házában van szálláson a költő. Reggelinél a család viruló leánya, a kedves Rózsika felkérte őt, hogy szavalja el valamelyik költeményét. Petőfi egy pillanatig elmereng s aztán csodálatos előérzés hatása alatt épp az „Egy gondolat bánt engemet“ című költeményének a szaválásához fog. Megrázó erővel zeng beszédes ajkairól az örökszép rapsódia:

„Ott essem el én
A harc mezején;
Ott folyjon az ifjúi vér ki szívemből“



Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCHID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEGLYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

S ha ajkam örömteli végszava zendül :

Hadd nyelje el azt az acélzörej,
A trombita hangja, az ágyúdörej ;

S holttestemen át

Futó paripák

Száguldjanak a kivivott diadalra,

S ott hagyjanak engemet összetiporva..."

Ott hagyták. Rózsika méléző figyelme még alig hogy eloszlott, mikor a költő már nem volt. „Ottan feküdt a haldoklók közt, nehéz két sebbel kebelén ; két seb... mind a kettő halálos, egyik jobb, másik balfelén ; Nyílt, éktelen, mély iszonyu“. Ottan feküdt. Ha feküdt. Ki tudná azt megmondani ?!

„Hol, merre nyugszik ő,

Nem mondja semmi kő,

Nem mondja semmi jel.“

Egy bizonyos : „hogyan nyugszik csendes rög alatt s nem bántja többé az Egy gondolat“.

Változik a kép.

Zeyk Domokos. „A hadsereg legmerészebb lovagja ; az ősz hadvezér kedvelt galoppinja, akiről azt mondá, hogy legötömestebb bizza rá izeneteit, mert ez nem kerülgeti az ágyúgolyókat, hanem azt szokta, hogy keresztül nyargal két egymásra ágyúzós üteg között. Hogy a szászrégeni csata és visszavonulás hírével Bem apóhoz jöhessen, egy útját álló muzulmán portyázós csapatot kell keresztül vágnia magát. Megtette. Hanem a kardja egészen hasznavehetetlenné vált a cserkesz-dárdák hegyeinek hosszú vasalásán. Kardját ekkor Petőfi ajándékozta neki. Zeyk elfogadta. „Bízd rám te a kard dolgát, barátom, mondta Petőfinek ; a te fegyvered hatalmasabb ennél. Majd teszek én még egyszer a te kardoddal valamit, amit megénekelhetsz“. „Ott leszek hozzád közel“ ígérte a költő. Zeyk megtette a karddal az ígért valamit. Eltörte a segesvári, jobban mondva fehéregyházi ütközetben akkor, midőn már az egész magyar sereg futásnak eredt s csak maga állott meg rendületlenül... A véget tudjuk. Főbe lőtte magát s holtan bukott az ámuló és megilletődött oroszok közé. Szavának állt : „Zeyk Domokos meghal, de rab nem lesz soha.“ Petőfi végignézte ezt a harcot. Amit nézett, egy hősköltemény volt, minőre csak lázalom adhat eszmét. Mese és nem csoda. Lengyel József ezredorvos, aki legutoljára látta őt e helyen, azt mondja, hogy egy orosz ágyúgolyó oly közel fúródott hozzá a földbe, hogy az agyagot szeme közé szórta. A költő letörölte arcáról a port zubbonya szárnyával és tovább nézte a látványt, mely lelkét lekötve tartá. Hanem a hőskölteményt nem volt ideje megénekelni.

... Ismét változik a kép.

...1000 honvéd fekszik a fehéregyházi csataterén.

...Az ősz hadvezér, ki arról volt nevezetes, hogy mindig utolsó volt a veszített harcokról menekülésben, ott fekszik egy moesárban eszméletlenül, sebesülten. Szerencse, hogy négy Vilmos-huszár reá talál s kihúzza a békanyálas hinárból, megmeníti számunkra.

De csakugyan elég lesz egy napra.

Augusztus 1.

Kászon-Ujfalunál, majd a Nyerges-hegyen Gál Sándor ezredest Clam-Gallas tíz annyi seregével megveri. 1849.

A kormány Aradra megy. 1849.

Stein ezredest Szerdahely mögött Hasdorf megveri. 1849.

Gróf Zichy őrnagyot Szent-Tamás mellett legyőzik a szerbek. 1848.

Augusztus 2.

Debreceni csata. 1849.

Fehértemplomnál Légay alezredes megveri a szerb felkelőket. 1848.

Augusztus 3.

„Hej, siralmas idő,

Hej, keserves óra !

Trencsényi mezőnek

Vérrel borítója.“

Heister és kitünő társa : Pálffy János tönkreteszik Rákóczy seregét. Maga Rákóczy is sebesülten menekült meg a harcból. A trencsényi csata képezi a fordulópontot a Rákóczy-szabadságharcban. Ez után senki sem bízott többé abban, hogy Rákóczy még valami derekas dolgot vihessen véghez. Úgy is lett. 1708.

Karácsonyi István őrnagy nemzetőrjeit legyőzik a szerb felkelők Nennina mellett. 1848.

Ujszeged mellett Lázár Vilmos ezredes csatát veszít. 70 halottunk marad áldozatul. De az ellenségnek is van vesztesége : Lichtenstein, Benedek és Cordon tábornokok megsebesülnek.

Komárom. Felszabadul az ostromzár alól. Diadalunk fényes. A futamló ellenség holtakban és sebesültekben 420 embert veszít, 1000 katonájuk pedig fogságunkba kerül. Azonfelül 30 ágyút, 3600 fegyvert, 700 mázsa lőport és 2750 darab vágómarhát zsákmányolnak Acshermann, Kosztolányi és Schultz. 1849.

Klauzál Gábor meghal 1866-ban.

Augusztus 4.

Szisztovai béke. 1791.

Vécsey eredménytelen ostromot intéz Temesvár ellen. 1849.

Szerdahelyi őrnagyot Makó alatt megveri Schlik I. vas-hada. 1849.

G.

L. Annaeus Seneca Paulinushoz.

Az élet rövid voltáról.

Fordította: Bareza József.

(Folytatás.)

IV.

Hallani fogod majd *egyed nagy hatalmú és magasra emelkedett emberek* nyilatkozatait, amelyekkel a nyugalmat óhajtják, dicsérik és minden javuknak élébe helyezik. Óhajtának olykor, csak biztonságban leheszen, magas polcukról leszállani. Mert ha kívülről semmi sem nyugtalanítja vagy rendíti is meg, a szerencse magában hordja romlása csiráját. A dicsőült Augustus, akinek az istenek többet nyújtottak, mint bárki másnak, nem szünt meg a maga számára nyugalomért escedezni és az államkormányzattól való szünetet kérni. Minden beszéde mindig arra tért vissza, hogy nyugalmat remél. Ezzel a, bár csalárd, de mégis éles vígasszal vídította föl magát fáradozásai közben, hogy egykor magának fog élni. Egy, az államtanácsához intézett levelében, miután azt igéri, hogy nyugalma nem lesz méltóság nélkül s előbbi hírnevével nem lesz ellentétben, a következő szavakat találtam: „*De mindez pompásabban keresztül vihető, mint ígérhető. Mindazáltal engem a lellem mélyéből óhajtott idő uláni vágy annyira magával sodort, hogy mivel a valóságos öröm még késik, addig is a szavak édességéből meritek némi gyönyörűséget*”. Oly fölségesnek tetszett előtte a nyugalom, hogy mivel valóságban nem tehetette, gondolatban élvezte előre. Ő, aki látta, hogy minden egyedül ő tőle függ, aki úgy egyes embereknek, mint egész népeknek sorsát maga szabta meg, a legnagyobb örömmel gondolt arra a napra, amelyen önmagától szabadulhat. Tapasztalta, hogy az a minden országon keresztül ragyogó szerencse mennyi izzadságot sajtolt ki, mily sok titkos aggodalmat takart. Először polgártársaival, azután tisztársaival, végül rokonaival kényszerülve fegyverrel megküzdeni, tengert és szárazföldet vérbe borított: Macedónián, Szicilián, Egyiptomon, Syrián, Ázsián és csaknem az összes tengerpartokon át keresztül verekedve a római öldökléstől kifáradt seregeket külföldi vezényelte. Mialatt az alpokat lecsendesítette s a békés országok közé és a birodalom testébe elvegyült ellenségeket megfékezte, mialatt a birodalom határait a Rajnán, Euphratesen és a Dunán túl kitolta, magában a fővárosban töröket élesítettek ellene Murena, Caepio, Lepidus és az Egnatiusok. Még ki sem került ezek lesvetéseit, leánya és annyi előkelő ifjú, akik azzal mintegy eskü által voltak házasságtörésre kötelezve, ejtették réműletbe erőtlén aggkorában. Az a nő, akitől egy Antoniusszal való összeköttetésében ismételten több-

ször kellett félni. Ezeket a fekélyeket magukkal a tagokkal együtt lemetszette: mások nőttek utánuk. Mint a vérbőségben szenvedő testen, egyes helyek mindig fölfakadtak. Ezért óhajtotta ő a nyugalmat. Annak reményében és a reá való gondolatban keserőségei csillapodtak. Ez volt óhaja annak, aki másokat ez óhajában (t. i. a nyugalomban) részesíteni tudott.

V.

Marcus Cicero oly emberek közt hánykódva, mint Catilina, Clodius, Pompeius és Crassus, kik részben nyílt ellenségei, részben kétes barátai voltak, mialatt az állammal együtt ingadozott s azt a megsemmisüléstől megmentette s végül visszavonulva sem a szerencsében nyugodtan, sem a balsorsban türelmesen élni nem tudott, hányszor megátkozta épen azt a consulságát, amelyet ugyan alaptalanul, de határtalanul dicsértek. Mily panaszos szavakat mond egy, Atticushoz akkor irt levelében, amikor Pompeiust, az atyát már legyőzték, de fia még azon fáradozott, hogy az összetört fegyvereket Hispaniában ismét fölemelje. „*Azt kérde — úgymond —, mit csinálók itt? Tusculanumban időzöm, mint egy fél szabad ember*”. Azután egyebet is fűz hozzá, amivel részben a múltat siratja, részben a jelenre panaszodik, részben a jövő felett kétségbeesik. Félszabadságnak mondta magát Cicero: de — Istenemre! — a bölcs sohasem sülyedhet ily alacsony névig, sohasem lesz félszabad; szabadsága mindig teljes, csonkítatlan, ő maga nincs lekötve, független és fölülemelkedik másokon. Mert mi lehet a fölött, aki a sors fölött van?

VI.

Livius Drusus, ez a tevékeny és heves férfiú, aki egész Italiának egy hatalmas embertömegétől körveve új törvényeknek és a Gracchus-i veszedelmeknek lón előidézője, mivel nem láthatta előre a dolgok kimenetelét, amelyeket sem keresztülvinni nem tudott, sem, ha már egyszer kozzájuk kezdett, abba hagynia módjában nem volt, mondom, ez a Livius Drusus megátkozva ifjúkora óta nyugtalan életét, állítólag így nyilatkozott: „*Egyedül nekem nem volt soha, már gyermekkorom óta ünnepnapom*”. Merészkedett ugyanis, mint még gyermek, gyermekruhás korában vádlottakat a bírának ajánlani és közbenjárását a törvényszék előtt oly makacsul érvényesíteni, hogy — mint tudva van — egyes bírói ítéleteket egyenesen ő csikart ki. Hova kellett vezetnie ily korai nagyravágyásnak? Tudni lehetett, hogy ily idétlen merészség úgy magára, mint az államra nézve nagy veszedelmé fejlődik. Későn panaszkodott tehát, hogy neki egyáltalán nem voltak ünnepnapjai, mikor már gyermekkorától

fogva izgága és a nyilvánosság előtt érőszakos volt. Vita tárgya, hogy maga ölte-e meg magát. Egy, lágyékába kapott sebtől ugyanis hirtelen rogyott össze s némelyek kédkedtek benne, hogy ez öngyilkosság lett volna, de abban senki sem, hogy halála idejében történt. Fölösleges többeket említeni, akik még mások szemében a legboldogabbaknak látszottak, maguk tettek magukról igaz tanúbizonyságot, amennyiben előttük életük egész tartalma gyűlöletes volt. De ezen panaszaikkal sem másokat, sem önmagukat meg nem változtatták. Mert miután az ilyes szavak előtörtek, a szenvedélyek visszaestek régi szokásaikba. Istenemre, a ti életetek, nyúljon bár ezer éven túl, egy arasznyira fog zsugorodni. Azok a bűnök egyik századot a másik után fognak elnyelni: ennek az életkornak azonban, amelyet, bár természet szerint elfut, de az észszerűség megnyújt, töletek gyorsan el kell szállania. Mert nem ragadjátok meg, sem vissza nem tartjátok, sem ezt a minden dolog közt leggyorsabb valamit föltartóztatni meg nem kísérlitek, hanem mint fölöslegest és helyreépíthetőt futni engeditek.

VII.

*Ide számítom különösen azokat is, akiknek az iváson és kéjtelgésen kívül semmi egyéb nincsen idejük. Mert senkinek sem gyalázatosabb a foglalkozása. A többiek ugyanis, ha a dicsőség csalképe tartja is őket lebilincselve, tévedéseikben mégis őrzik a látzatot. Sorolhatsz föl nekem kapzsikat, hirtelen haragúakat, vagy olyanokat, akik igazságtalanul gyűlölködnek, vagy háborúskodnak: mindezek férfiasabban vétkeznek; a szeretkezésbe és kéjtelgésbe sülyedtek kórsága azonban förtelmes. Vizsgáld meg az emberek összes idejét! Nézd csak, mily sok ideig számolnak, meddig leselkednek, meddig félnek, meddig udvarolnak ők másoknak, meddig udvarolnak mások nekik, mennyi idejüket foglalják le a saját magukért és másokért való jótállásaik, mennyit a már egészen kötelességeikké lett lakmározások: be fogod látni, hogy mindez, legyen bár veszedelmükre, vagy javukra, mennyi nem hagyja őket lélekzethez jutni. Végül abban mindenki egyetért, hogy egy egészen elfoglalt ember semmit sem gyakorolhat tökéletesen, sem az ékesszólást, sem a széptudományokat, mivel a sokféle lefoglalt lélek semmit sem fogad mélyebben magába, hanem mindent kidob magából, amit mintegy belegyömöszöltek. *Semmi sem kisebb dolog az elfoglalt embernek, mint élni. S mégis nincs ennél nehezebb művészet.* Minden bokorban sok tanítója van más művészeteknek. Ezek közül némelyeket látszólag már gyermekkorunkban annyira magukévá tettek, hogy másoknak elő is adhatják; élni azonban*

az egész életen keresztül és ami fölött talán inkább fogsz uralkodni, meghalni az egész életen keresztül kell tanulni. Oly sok kiváló ember, minden akadály elhárítása után, midőn a gazdagságról, hivatalokról, élvezetekről lemondott, élete legvégső percéig azon dolgozott, hogy élni megtanuljon: jó részük azonban azzal a vallomással távozott az életből, hogy még nem tudta megtanulni; hát azok ugyan hogy tudnák?! Hidd meg nekem, nagy és emberi tévedéseken felülemelkedett férfiú tulajdonsága az, hogy idejéből semmit elvenni nem enged. S épen ezért az ő élete a leghosszabb, mert bármennyire terjedt is, teljesen a saját rendelkezése alatt állott. Semmit sem hagyott belőle parlagon és fölhasználatlanul, semmi belőle mástól nem függött. Nem talált ugyanis semmit arra méltónak, hogy vele elcserélje idejét, amelynek oly igen takarékos őrizője volt. Tehát elég volt neki: azoknak azonban szükségképen hiányosnak kellett lenni, akiknek életéből az emberek sokat elraboltak. Nem szabad azért azt hinned, mintha ezek valaha belátnák, hogy vesztességük épen ebből ered: legalább azok közül, akikre nagy szerencse nehezedik, jobbágyaik csapatai közt, vagy törvényszéki ügyeik tárgyalása és más egyéb tisztességes nyomórútságok között igen sokat hallatsz olykor így fölkiáltani: „Nem lehet magamnak élnem!” Miért ne lehetne? Mindazok, akik segítséget kérnek, magadtól vonnak el. Az a vádlott hány napot rabolt el tőled? Hányat az a pályázó? Hányat az az anyóka, akit örökösének eltemetése már kifárasztott? Hányat az, aki betegnek tettette magát, hogy az örökségvadászok kapzsiságát ingerelje? Hányat az a hatalmas barát, aki benneteket nem barátságból, hanem díszül tart maga mellett? Vizsgáld meg, vedd számba, kérlek, életed napjait s be fogod látni, hogy csak igen kevés és hasznavehetetlen maradt belőlük számodra. Az, aki vágya tárgyul a főhatalmat elérte, le óhajtja tenni s egyre ezt hangoztatja: „Mikor fog ez az év letelni?” Egy másik játékokat rendez, aminek sors útján való elnyerését nagyra becsülte s most így szól: „Mikor fogok ezektől szabadulni?” Amazt, mint védőt az egész piacon majdnem szétzaggatják s nyomában a nagy csődület jobban betölt minden helyet, mint hogy meg lehetne hallani szavát s ő ezt kérdezi: „Mikor fogják az ügyeket elnapolni?” Mindenki sietteti életét, a jövő utáni vágyban s a jelen utálatában szenved. Az azonban, aki minden idejét a maga hasznára fordítja, aki minden napját úgy rendezi be, mintha az egész élete volna, sem nem óhajtja a holnapit, sem tőle nem fél. Mert ugyan micsoda új élvezetet okozhatna neki már akármely órá? Minden ismeretes előtte, mindent a jóllakásig élvezett már. A többit rendezheti a sors, ahogy akarja: élete már biztonságban van.

Ehhez hozzáadni valamit még igen, de belőle elvenni semmit se lehet; még pedig hozzáadni úgy, mint mikor a jóllakott és eltelt embernek még valami ételt adnak, amelyet ugyan nem kíván, de elfogad. Nincs okod tehát azt hinni, hogy bárki is, ha haja ősz és arca ráncos, hosszú időt élt; nem hosszú ideig élt ő, csak hosszú ideig létezett. Azt hiszed ugyanis, hogy messzire hajózott az olyan ember, akit kiindultakor a kikötőben tomboló vihar fogadott, ide-oda sodort és a felváltva, ellenkező irányból dühöngő szelek szárnyán folyton egyugyanazon helyen körben forgatott? Nem messzire hajózott ő, hanem sokat hánykódott.

(Folyt. köv.)

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4807—1914. szám.

Körlevél az összes lelkészjellegű egyénekhez.

A lelkészjellegű egyének katonakötelezettségét illetőleg a honvédelmi miniszter úrral történt táviratváltás alapján a következő tájékoztatást közlöm:

A véderőtörvény 29. §. 1. pontja értelmében a törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek *papjelöltjei* békében és *háborúban* mindennemű tényleges szolgálat alól mentesek. A véderőtörvényhez kiadott utasítás 104. §. 4. pontja szerint *papjelölteknek tekintendők*, kik a) püspök által megerősített bizonyítvánnyal igazolják, hogy eredménnyel folytatják a hittudományi tanulmányokat (tehát a teológusok), b) püspökük abbeli bizonyítványát mutatják be, hogy a hittudományi tanulmányokat eredménnyel elvégezték, még a papjelöltek közé tartoznak és szabályszerint elkövetnek mindent, hogy lelkészi állást nyerjenek (tehát az összes segéd- és helyettes lelkészek).

Amennyiben tehát valamelyik ezen kategóriába tartozó papjelölt behivatnék, a szükséges bizonyítványért forduljon sürgősen hozzám, egyidejűleg azonban jelentse be születési évét s községi illetőségét, hogy a honvédelmi miniszter távirati utasítása szerint a további intézkedések megtétele végett az illetőségi község járási tisztviselőjét megkereshessem.

Fenti kedvezmény a rendes lelkészekre és lelkészjellegű tanárookra nem vonatkozik, mert a véderőtörvény 29. §. 4. pontja értelmében minden felavatott (rendes) lelkész és papi jellegű tanár mozgósítás esetén és háborúban szolgálati kötelezettségének tartama alatt *lelkészi teendőkre* az egész fegyveres erő számára *igénybe vehető*.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1914 augusztus hó 1. napján.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkalmi ima.

Romlástól és enyészettől véd meg hatalmas Istenünk ami édes szép hazánkat! Ezer, meg ezer ajkon egy ima száll e féllelemmel és gondolat teli napokban trónod szent zsámolyához: ne taszits minket a pusztulás örvényébe kegyelmes öröznök: te, aki a gyöngék fegyverének is diadalmat tudsz adni, te, aki a kétségbeesettek homloka köré is babért tudsz fűzni, te, aki a hervadást virulásra, az éjszakát hajnalodásra, a gyászt vígalomra és a siralmat nevetésre tudod változtatni, — te gyűjtsed egybe és hallgassad meg itthonmaradt, érdemes Öregeinknek sóhaját, amidőn a letűnt idők dicsőséges boldogságára vissza emlékezve, a jelen fájdalmaitól vannak lesújtva és romboló vihartól féltik azt a földet, amelyen bölcsőjük ringott; hallgassad meg asszonyainknak imádságát, amidőn a családi béke és otthoni nyugalom helyreállításáért esdekelnek te előtted; ami áldott Úr Jézus Krisztusunkért légy irgalmatlanul hozzánk, amidőn ami gyermekeinket fenyegeti a veszedelmek-veszedelme!

Te küldesz éhséget a földre, te vered el az aranykalászt künn az áldást ígérő rónaságon; ha fölgerjed ellenünk haragod; te teszed forrongóvá az embereknek lelkét, hogy elvakúlva egymás ellen törjenek, te szólítod el a család-apát békés tűzhelye mellől és özvegyé teszed a szerető hitvest, a te szavadra lészen árva a gyermek és siratja a csatatéren elvesztet fiát az édesanya — óh, de mit zúgolódunk, óh Atyánk! hisz' te irgalmatlanul tudsz lenni módfelett . . . , elfelejted hamar a te haragodat és nem akarod látni ami vétkeinket. S ha majd visszatérnek a te trónusodnak zsámolyához a népek és birodalmak és biznak benned, . . . akoron kisüt újra a te szeretetednek napja, újra hangzik a békességes nyugalomnak hangja, az örömnök dallama s a meglepődésnek énekes szava szerte a családi otthonokban, a hegyek alján, a pásztorok ajkán, az oszlopcsarnokos palotákban és a mezőségek kicsiny kunyhóiban.

Erőnek és hatalomnak Istene, oltalmadba ajánljuk magyar hazánkat, királyunkat s a mi harcra szállt fiainkat. Amiképpen a gyermekek féltik az édesanyának drága életét, aképpen aggódunk mi, ami édes anyánkért, ami édes szép hazánkért. A megváltó Jézus nevére kérünk té-

ged, fordíts el róla minden veszedelmet, tipord el minden ellenségeit s hozz e sokat sajtolt népre szebb jövőndöt... a Jézus nevére kérünk. Ámen.

Debrecen, 1914 augusztus hó 2.

Zsolnay Imre.

— **A király.** A mi jó öreg királyunk, aki maga is egy élő példa, nekünk az itthon maradottaknak ismét példát mutatott. Egy millió koronát adott a két birodalmi vöröskereszt-egyletnek. Ez a jótékony vállalkozás az, amely képzett ápolókkal, felszerelt kórházakkal enyhíti a háboru nyomorát. Ilyen egyletünk van nekünk itt Debreczenben is. A debreczeni vöröskereszt eddig is első volt a hasonló társ egyletek között, most még inkább az előtérbe került. Márk Endre felhívására 500-an jelentkeztek ápolókul. Ezek élén dr. Tüdös Kálmán főorvos áll s mellette dr. Láng Sándor és Bruckner Ernő orvosok, híres műtők és sebészek veszik kezelésük alá a sebessülteket. Debreczen hadfelszerelési központ és betegápolási főhely. Még a vidéket is elragadta az itt megindult mozgalom. Kabán Kovács Ákosné úrnő 40 ágyas kórház berendezését és fentartását ajánlotta fel s ezentúl erősítő italokat a debreczeni vöröskereszt többi osztályai részére. Mindenkinek lelkesedését felgyújtotta a királyi példaadása, a mi jó öreg királyunknak, akinek nevét most a többi hősökkel együtt imánkba foglaljuk. Éljen a haza, éljen a király.

— **A főispán.** Domahidy Elemér szeretett főispánunk fáradhatatlanul végzi az állásával járó s most olyan fontos főispáni teendőket. Megyéjében mindenek ékesen és szép renddel. Itt a városban jóformán egyedül ő, aki az adminisztráció dolgai mellett, a társadalmi mozgalmakban is előljár. Első volt azok között, akik a segélyezés ügyét felkarolták, a hadba vonult harcosok közsegélyre szorult családjainak gondját felvették. Felhívás, előkészítő értekezlet, böles terv és készület után szervezte a segélyező akciót, mely az egész vonalon megkezdődött. Elsőnek Zoltai Lajos múzeumőr írta alá az ívet, de aláírja mindenki, akinek csak van valamije, amit magától és övéitől elszakíthat. Most mindenkinek a közreműködésére szükség van. Arra is, aki harcol, arra is, aki a sebet beköti s mindenkifelett az áldozatkész szívekre, a közös lelkesedés és lélek nagy műveire, melynek csodás jelentőségét és erejét a mi szeretett főispánunk nemesak felismerte, hanem mozgásba is hozta.

— **A Debreczenben másodévet végzett theologus ifjakkal** tudatjuk, hogy az *alapvizsgálat* a folyó augusztus hó 25. és következő napjaira kitűzött terminusról *elmarad* és majd az 1914—15. iskolai év megkezdése előtti héten tartatik meg.

— **El kell menni.** Dr. Kun Béla akadémiai igazgató felajánlotta a debreceni tanárok szolgálatát. El kell menni, el fogunk menni. Ugyancsak ő felhívást intézett az ifjúsághoz, hogy tehetsége szerinti szolgálatot vállaljon. Felhívására, melyet alább közlünk, Sónyák József, Gorgyán József, Szatmári Elek, Sepsi Károly, Fejes István tanítóképezdészek önként beálltak a háború tartamára katonának. Fráter Iván joghallgató és Fráter Endre most érettségizett ifjú pedig — dr. Fráter Imre kórházi igazgató fiai, aki maga is katonaeorvosi szolgálatot teljesít — huszár-önkénteseknek vonultak be. Bevonultak a kollégium köréből még Szeremley Barna, Radó Endre, Tarnói Lajos, Jakuts István főgimnáziumi tanárok. Bevonult még a gimnáziumi kapus is és sokan a főiskolai alkalmazottak közül. Bevonulásra kész a besorozott theológiai ifjúság is és lelkesen jelentkezik katonai lelkésznek. Úgyde lelkészek még nem lehetnek. Legyenek hát betegápolók vagy vállaljanak más szolgálatot. Azonban, ha elindultak, már vissza ne térjenek. Most olyan idő van, hogy mindenkire szükség van. Mindenkinek el kell menni.

Felhívás!

A kollégium nemes Ifjúságához!

Elkövetkezett az idő, amikor mindnyájunknak el kell menni.

A király és a haza védelmében ma minden férfi munkájára szükség van.

Az Isten velünk van, meg is segít, de magunknak is meg kell dolgozni érte.

Bizonyos vagyok benne, hogy a kollégium nemes ifjúsága mindenkor kész a király és a haza szolgálatára.

Ki-ki kérjen részt a honvédő munkából. Aki fegyverrel szolgálhat, szolgáljon fegyverrel. Aki más munkát végezhet, kérjen egyéb munkát. Tétlenül ne maradjon senki. Csak így érdemeljük meg, hogy víg esztendőt hozzon ránk a magyarok Istene!

Debreczen, 1914 augusztus 3.

Dr. Kun Béla,
akadémiai igazgató.

— **A kollégium.** Mint a nagy tábor, olyan a vén kollégium. A termekbe, lakószobákba már beszállásoltak a katonák. A b. e. Balogh Ferenc terme kórház. Az egyes helyiségek felett még ott a régi felirat, de alatta ott az új is: „betegszoba 5—15 ágyra, orvos szobája, gyógytár“ és a többi. Katonák seprik a kollégiumi udvart s a kis udvaron szalmazsákokat készítenek, a folyosón kőművesek dolgoznak, festők festenek. Készítenek,

tataroznak, tisztitanak mindent, mint régen is ez idő tájban, de még nagyobb gonddal és szeretőbb körültekintéssel és sietséggel, mint régen. Most a hazáért, a szabadságért megsebesült hősök számára készülünk, eddig csak ilyen hősöket neveltünk. Azok, akiket neveltünk, most teszik le a vizsgát a véres harcmezőn. Koszorut adunk nekik s dicsőséggel övezzük nevüket.

— **Felhívás.** Bizalommal kérjük lapunk előfizetői és pártolóit, hogy az esedékes előfizetési díjakat a szaoott meghatalmazás útján, vagy postautalványon beküldeni méltóztatassanak. A hivatalos hirdetési díjak is régen esedékesek. A nehéz időkben még nagyobb szükség van a sajtó hű és igaz szolgálatára s e szolgálatot végezi a Debreceni Protestáns Lap. A meghatalmazások nt. Rózsa Sándor egyházkerületi pénztárhoz, a pénzküldemények Nyomatató-utca 9. sz. alá küldendők. Tisztelettel a Debreceni Protestáns Lap szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Vilmos rex, imperator.** Mint a végső ítélet angyala, áll a népek forgatagában a németek hatalmas császára és királya, II. Vilmos. Csodálkozva nézünk fel erre az óriásra, ki amilyen gyöngéd, amilyen sokoldalú, lelkes, hazafias, vallásos volt a békében, olyan rettentés most az óriások harcában, a népek csatájában, a melynek örvényébe nemzetét, a nagy német nemzetet velünk együtt bele sodorta a végzet. Mint Attilának, az ő kezében is Isten kardja villog, s ahová seregével együtt lába lép, megroppan a föld. Őt nemzettel mérkőzik egyszerre s hadai mindenütt diadalmasan nyomulnak előre. Oroszlengyelország már az övé, a Rajna vonalon feltartóztatta és megtörte az alattomos ellenrohamát, a helyzetet meg nem értő Belgiumon átvonult s nem fél a világtengerek urától, a győzhetetlen hajóhados Angliától se. Volt már ilyen győzhetetlen hajóhad a világon, s az is a britt vizeken ment tönkre. Megsemmisítette a vihar s a haladás élén állók, a fejlődést védők lelkes serege. Ilyen ügyet véd, ilyen lelkes népnek áll élén a mi ősz királyunk hű szövetségese, a magyar nép barátja, Vilmos császár és király is. 65 millió német áll háta megett és a mi kettős birodalmunk. Az egységben, az igaz ügy tudatában hatalmas erő s még hatalmasabb az által, hogy az élén a nagy király áll, az ítélet angyala, kinek kezében Isten kardja villog, Vilmos császár és király.

— **Háborúba.** Mennek a magyar vitézek háborúba, hírvirágot szedni, ellenséggel szembe szállani, a szláv népekkel végleg leszámolni. Mennek s az itthonmaradtak éljenző, virághintő csapata és áldáskívánása kíséri őket. Faluhelyeken, nagy városokban még más is történik. A házi ezredeknek apró, de szükséges emléktárgyakat adnak. A legényeknek toilette vagy más készletet, a tiszteknek bankettet. Nem hiányzik a búcsúztatásnál a szent egyház sem. Mikor a legények bevonulnak, előbb a templomba mennek, olyik helyen még úrvacsorát is vesz-

nek. Így történt ez a szabolcsmegyei Döghében is, hol nt. Osváth Pál a lelkész. Az általános mozgósításkor 80 legény kívánta hallani szeretett papját s felvenni az úri szent vacsorát. Lélekemelő volt ez a jelenet s nem oly kopasz, mint a debreceni katonák búcsúzása s felesküvése. Csak az a vigasztaló, hogy a hangulat lelkesebbé tételére itt nálunk csakugyan alig volt szükség. Itt mind a civis, mind a hadfi egyformán átérezte, hogy most olyan időkre jutottunk, melyben mindnyájunknak el kell menni. És el is megyünk, ha kell mindnyájan, hareba, háborúba hírvirágot szedni, hazát, emberiséget megmenteni s ezek gonosz ellenségeivel leszámolni.

— **Segélyre felvett árvák névsora.** A „Kálvineum“ igazgatótanácsa az 1914—15. iskolai évre a következő segélyeket állapította meg: Özv. Arday Pálné (Nyiregyháza l. Vilma, 150 K. Özv. Baló Bálintné (Bukarest) f. Béni, ingyenes. Özv. Benke Istvánné (Abaujszántó) f. István, ingyenes. Özv. Benke Istvánné (Abaujszántó) f. Kálmán, ingyenes. Özv. Bernát Lajosné (Tenke) f. Sándor, ingyenes. Özv. Csik Albertné (Bélzerind) l. Vilma, 200 K. Özv. Csorba Barnáné (Kackó) f. Endre, ingyenes. Özv. Czeglédi Sándorné (Nagysalló) f. Ferenc, ingyenes. Özv. Deli Tamásné (Tivadar) f. Ernő, ingyenes. Özv. Dobos Ferencné (Alsódabas) f. Andor, ingyenes. Özv. Dobos Ferencné (Alsódabas) l. Vilma és Etele, 200 K. Özv. Fancsik Jánosné (Somogyvisonta) f. Zoltán, ingyenes. Özv. Farkas Miklósné (Vasmegyer) l. Etele, 200 K. Özv. Farkas Sándorné (Tök) f. Sándor, ingyenes. Özv. Józsa Gyuláné (Szentgál) f. Gyula, ingyenes. Özv. Józsa Gyuláné (Szentgál) f. Ferenc, féldíjas. Özv. Gyarmathy Sománé (Zemplén) f. Dezső, ingyenes. Özv. Hajdú Albertné (Szatmár) l. Hedvig, 100 K. Idrányi Anna (Törökszentmiklós) 100 K. Jánossi Zoltán, teljes árva (Bukarest) ingyenes. Jánossi Tibor, teljes árva (Bukarest) 300 K. Jánossi Anna, teljes árva (Bukarest) 200 K. Özv. Jávory Nándorné (Magyaregres) l. Irma, 200 K. Özv. Juhász Kálmánné (Beregszász) l. Margit, 200 K. Özv. Jung Ferencné (Ratosnya) f. Sándor, féldíjas. Özv. Jung Ferencné (Ratosnya) f. István, féldíjas. Kálmán Béla, teljes árva (Vértes) ingyenes. Kálmán Gyula, teljes árva (Nagyszalonta) ingyenes. Özv. Kaszonyi Jánosné (Borsodmezőkeresztes) l. Ilona, 100 K. Özv. Katona Ferencné (Erzsébetfalva) l. Irma, 100 K. Özv. Kiss Bertalanné (Szatmár) 7 fiának segély 500 K. Özv. Kiss Gyuláné (Kisborosnyó) f. Vilmos, ingyenes. Özv. Kiss Gyuláné (Kisborosnyó) l. Erzsébet, 100 K. Kiss Gyula teljes árva (Imola) ingyenes (?) Kocsis Sándor (Simontornya) segély 200 K. Özv. Kósa Károlyné (Kolozsvár) f. János, ingyenes. Özv. Lajos Jánosné (Székelyudvarhely) f. János, ingyenes. Özv. Lőrinczi Józsefné (Székelyudvarhely) f. Sándor, ingyenes. Özv. Mártha Józsefné (Szatmár) l. Lenke 100 K. Özv. Máthé Elekné (Újpest) l. Matild, 200 K. Özv. Móra Imréné (Pápa) l. Ilona, Lenke és Sarolta, 300 K. Özv. Nagy Béláné (Deb-

reczen) f. Sándor, ingyenes. Özv. Nagy Béláné (Debreczen) f. Zoltán, 100 K. Özv. Nagy Béláné (Debreczen) l. Margit, 100 K. Özv. Nagy Dánielné (Vámospércs) l. Erzsébet, 200 K. Özv. Nemes Ferenczné (Alsóilona) l. Erzsébet, 200 K. Özv. Osváth Bertalanné (Szalóc) f. Elemér, ingyenes. Özv. Pallagi Gyuláné (Érmihályfalva) f. Kálmán, ingyenes. Özv. Pallagi Gyuláné (Érmihályfalva) f. József, ingyenes. Özv. Papp Józsefné (Szatmár) l. Lenke, 100 K. Özv. Papp Zsigmondné (Kecskemét) f. Zsigmond, féldíjas. Özv. Papp Zsigmondné (Kecskemét) l. Jolán, 200 K. Özv. Rácz Istvánné (Szatmár) f. László, 250 K. Özv. Révész Mihályné (Debreczen) l. Ágnes 100 K. Özv. Réthy Andorné (Alsóbalog) f. László, ingyenes. Özv. Szabó Pálné (Debreczen) f. Pál, 200 K. Özv. Szabó Pálné (Debreczen) l. Malvin, 150 K. Özv. Szalai Benőné (Tápa) f. Benő, 200 K. Özv. Szalai Benőné (Tápa) 3 l. 300 K. Özv. Szalma Lajosné (Marosujvár) l. Piroška és Ilona, 300 K. Özv. Szikszai Kálmánné (Rafajnujfalú) f. Zoltán, ingyenes. Özv. Szikszai Kálmánné (Rafajnujfalú) Malvin 100 kor. Özv. Szücs Endréné (Czecze) f. Ödön, ingy. Özv. Szücs Endréné (Czecze) f. Andor, ingyenes. Szük Károly teljes árva (Tiszakürt) féldíjas. Özv. Takács Gyuláné (Pápa) l. Olga s 2 fia, 200 K. Özv. Tóth Benedekné (Csengerujfalú) f. Ernő, segély 200 K (?). Özv. Tóth Benedekné (Csengerujfalú) 3 l. 300 K. Özv. K. Tóth Sámuelné (Hencida) f. Imre, ingyenes. Özv. Tóth Lajosné (Békés) l. Margit 200 K. Özv. Tukacs Albertné (Mérk) f. Albert, ingyenes. Özv. Tukacs Albertné (Mérk) f. György, ingyenes. Özv. Vajas Sándorné (Beregszász) l. Klára, 200 K. Özv. Vattai Lászlóné (Korompa) l. Mária, 200 K. Özv. Veress Jánosné (Paszab) f. László, ingyenes. Özv. Veress Jánosné (Paszab) f. János, ingyenes. Özv. Veress Sándorné (Zsibó) f. István, féldíjas. Özv. Vigváry Mihályné (Debreczen) f. Mihály, féldíjas. Özv. Vigváry Mihályné (Debreczen) l. Jolán, 100 K. Özv. Vörösmarti Károlyné (Pápa) 4 leány, 400 K. Zámboi Ida teljes árva (Munkács). 200 K. Özv. Zitás Istvánné (Taktaszada) l. Mária, 200 korona. Debreczen, 1914. évi augusztus hó 5-én. *Kiss Ferenc*, elnök.

— A „**Vasárnapi Ujság**“ augusztus 2-iki száma rendkívül érdekességű, sok képet közöl a nap eseményeiről, Budapestről, Belgrádból, az osztrák-magyar hadvezetőség arcképeit, képeket a 250 év előtti szentgotthardi esata jubileuma alkalmából, melyben 1664. aug. 1-én a török felett arattak diadalt a magyar seregek, továbbá a Pozsonyban rendezett nemzetközi méhészeti kiállításról, a mult heti vihar pusztításairól, stb. Novellát Sajó Sándortól, költeményeket Majthényi Györgytől, Oláh Gábortól és Szegedi Istvántól hoz e szám, cikkeket közöl Öfelsége ischli nyaralásáról, a skandináv államok és Oroszország viszonyáról stb. s e mellett befejezi Kaffka Margit „Állomások“ című eredeti regényét és folytatja a „Patricius“ című angol regényt s a rendes heti rovatokat. Irodalom és művészet, sakkjáték

stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világ-krónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

A nyüvedi református egyház pályázatot hirdet a kügypusztai külterületi államsegélyes iskola előkönyörgő-kántortanítói állására.

I. *Javadalom*: Államsegély az 1913. évi XVI. t.-c. szerint 1153 korona, havi előleges részletekben. Az egyháztól 190 korona, évnegyedenként előre fizetve. Temetési stóla. Tisztességes lakás kerttel és melléképületekkel.

II. *Köteleesség*: az I–VI. osztályú vegyes elemi iskolának a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint való tanítása és vasárnap délelőtt istenitisztelet tartása.

Az állás 1914 szeptember 1-én foglalandó el. A kellően felszerelt pályázati kérvények 1914 augusztus 8-ig adandók be alólírott iskolaszéki elnöknel.

Nyüved, 1914 július 20.

Zagyva Gyula,

ref. lelkész, isk.-széki elnök.

Pályázat helyettes tanári állásra.

A sárospataki református főgimnázium igazgatótanácsa az 1914–15. iskolai évre pályázatot hirdet egy helyettes tanári állásra. Pályázhatnak *mennyiségtan-, természettan-szakú* református vallású tanárok, vagy tanárjelöltek. A pályázathoz mellékelni kell: 1. érettségi bizonyítványt, 2. keresztelő levelet, 3. tanári oklevelet (vagy szakvizsgáról szóló értesítőt), 4. eddigi alkalmazásáról szóló bizonyítványokat, 5. a katonai kötelezettség levonására vonatkozó okmányokat. A megválasztott helyettes tanár fizetése 2000 K és állását ez évi aug. 31-én tartozik elfoglalni. A pályázati kérvények beadásának határideje: augusztus hó 23.

Sárospatak, 1914 július 24.

A főgimnázium igazgatósága.

Pályázat.

I.

Segédlelkész, esetleg nevelői állásra.

Az összes lyurgialis teendők végzésére oly segédlelkészt keresek, ki esetleg egy I-ső és egy III-ik gymn. osztályba menő fiaimat magánvizsgákra elkészítené.

A természetben adandó külön lakás, fűtés, világítás, takarításon kívüli javadalmazást — mint eddig, úgy most is — készpénzben óhajtanám adni; esetleg azonban megegyezés szerint. — Érettségi bizonyítvány beküldését is augusztus 20-ig kérem.

II.

Segédlelkészi állás.

Az összes lyurgialis teendők végzésére segédlelkészt keresek. A természetbeni lakás, fűtés, világítás és takarításon kívüli javadalmazásba — mint eddig — 1000 kor. készpénzt óhajtok adni; esetleg megegyezés szerint ellátást és készpénzt. Augusztus 20-ig való szives jelentkezést kér

Szalacs, (Bihar m.) 1914 aug. 4.

Nagy Imre.

Pályázat.

A miskolci református főgimnáziumnál megüresedett német nyelvi rendes tanári tanszékre, melyet a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium kinevezéssel tölt be, pályázat hirdetik. Az állás javadalma 2400 K törzsfizetés, az ezt kiegészítő állami pótlék, a kinevezett fizetési osztálynak megfelelő III-ik lakbérosztályú lakáspénz, a helybeli rendes tanári szolgálatnak megfelelő normális év-ötödös korpótlék. Korpótlék tekintetében más iskolánál teljesített tanári szolgálat részben beszámítatik. Pályázhatnak református vallású, németlatinra, vagy német-magyarra képesített okleveles tanárok, akik kellőképp felszerelt kérvényeiket a református Egyházi Tanácsnak címezve küldjék be augusztus 18-ikáig.

Miskolc, 1914 júl. 26.

Dr. Tüdös István,
egyh. tanácselnök.

Csorba György,
gimn. igazgató.

Pályázat.

A nagykovácsi református főgimnáziumnál nyugdíjazás folytán megüresedő rendes tanári állásra pályázat hirdetik.

Pályázhatnak olyan protestáns, elsősorban református vallású tanárok és tanárjelöltek, kiknek a mennyiségtanból és a természettanból középiskolai képesítésük van. A rendes tanár javadalma évi 2400 korona törzsfizetés, amely ezen intézetnél eltöltött szolgálati idő sorrendjében 2800 és 3200 koronára emelkedik, továbbá az államtól a felekezeti középiskolák tanárai részére biztosított fizetésekiegészítés és öt ízben 200—200 korona ötödéves korpótlék. A lakáspénz 600 korona, mely az itt eltöltött szolgálati idő sorrendjében 700, majd 800 koronára emelkedik.

Más középiskolánál eltöltött szolgálati évek két korpótlékiig beszámítatnak.

Az egyháztanács fenntartja magának a jogot, hogy meg nem felelő pályázat esetén a tanszéket helyettes tanárral töltsse be, mely esetben a helyettes tanárnak évi 2000 korona fizetést biztosít.

A megválasztott rendes tanár az 1894. évi XXVII. t.-c. alapján létesített tanári nyugdíjintézetnek kötelezett tagja lesz.

A pályázók a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett folyamodványukat, melyhez keresztlevelük, továbbá családi állapotukat, hadkötelezettségi viszonyukat, egészségi állapotukat, végzett tanulmányaikat, képesítésüket, eddigi szolgálatukat és női pályázók részéről feleségük prot. vallását igazoló okmányok csatolandók, augusztus hó 22-ig a főgimn. igazgatósághoz nyujtsák be. Az állást 1914 szept. 1-én kell elfoglalni.

Nagykovács, 1914 július hó 27.

Dr. Kovács Lajos,
főgimn. igazgató.

Pályázat

az alsószabolcs-hajdúvidéki református egyházmegye kötelékébe tartozó *hajdunánási* egyházközségben halálózás folytán megüresedett egyik rendes lelkipásztori állásra.

Javadalom (mely a nyugdíjigény alapjául szolgáló 1904. évi értékelés szerint 3588 koronára van felvéve) az újabb díjlevél értelmében:

1. Természetbeli tisztességes lakás.
 2. Kétezernégyszáz (2400) korona készpénz az egyházi pénztárból.
 3. Hetvenöt kat. hold szántóföld és 23.614 osztályozott hold legelő haszonélvezete.
 4. Temetési stóla.
- A megválasztott lelkész köteles a mintegy 800

koronára becsült beruházást az egyházmegyei vonatkozó szabályzat értelmében megváltani, a földekre nézve az 1915 szeptember végéig kötött haszonbéri szerződést elfogadni s állását 1914 november első napján elfoglalni.

Pályázati kérvények az egyházi II. t.-c. 16. §-ában említett okmányokkal felszerelten 1914. évi augusztus hó 22-ig Szabó Lajos espereshez Hajdúhadházra küldendők.

Kelt Debrecenben, 1914 július 27.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

Pályázati hirdetés.

Az Egyetemes Konventi Tanügyi Bizottság Elnöksége pályázatot hirdet az 1914–15. iskolai évre 3 (három) egyenként 1000 (egyezer) frankos ösztöndíjra. Az ösztöndíjat elnyerhetik azok a magyar református tanulók, akik *legalább az érettségi vizsgálatot sikerrel letették* s tanulmányaikat a *genfi egyetemen* óhajtják folytatni, továbbá okmányokkal igazolják, hogy *még 500 frank költség fedezettel rendelkeznek és a francia nyelvben némi ismerettel és jártassággal bírnak*. A segély az ösztöndíjat elnyert tanulók, ha arra időközben érdemtelenekké nem lesznek, egymásutáni tanévre biztosítatik. Az ösztöndíjat nyert tanulók kötelesek Genfben legkésőbb október hó 1-ig megjelenni s tanulmányaikban, magaviseletükben, valamint az egyháztársadalmi munkálkodás gyakorlásában a genfi egyetemi teológiai fakultás intézkedéseire alkalmazkodni s az ott szokásos évvégi vizsgálatokat letenni. A magyar tanulókat segélyező genfi bizottsághoz (le Comité genevois en faveur des étudiants hongrois) intézendő, a pályázó által francia nyelven fogalmazandó sajátkezűleg írott s az illető akadémiai, illetőleg gimnáziumi igazgató által ezeknek igazolásul láttamozott pályázati kérvény az illető igazgatóság útján az Egyetemes Tanügyi Bizottság Elnökéhez (Kolozsvar) küldendő be *1914 augusztus hó 20-ig*. A kérvényhez melléklendők 1. érettségi bizonyítvány; 2. akadémiai leckeönyv, vagy annak hiteles másolata; 3. rövid életrajz francia nyelven; 4. bizonyítvány francia nyelvbéli jártasságáról és 5. arról, hogy az 500 frank ösztöndíj pótlék mely forrásból áll a pályázó rendelkezésére.

Kolozsvar, 1914 július hó 25-én.

Dr. Kenessey Béla,
erdélyi ref. püspök.
az E. T. B. elnöke.

Pályázat

a makói református egyházban egy kültelki (tanyai) hitoktatólelkészi állásra.

Fizetés: 2000 (kettőezer) korona, melyben a lakbér is benne foglaltatik és 600 (hatszáz) korona fuvardíj havi előleges részletekben az egyház pénztárából.

Kötelesség: Jelenleg 8 tanyai I–VI. osztályú

állami iskolában a hittan- és ének tanítás heti 2–2 órán. Ha azonban a szükség úgy kívánná, akkor e 8 iskolán kívül még 2 (kettő) iskolában is köteles lesz a megválasztott tanítani e fizetésért. Minden vasárnap d. e. más és más iskolában istentisztelet tartása az előre megállapított beosztás szerint, a belmisszió munkájában és esetleg rendkívüli szükség idején a lelkeszi munkákban is segédkezés.

Tanítói oklevéllel bírók és zenében jártasok előnyben részesülnek.

A szükséges okmányokkal, mely okmányok közül a pályázó kifogástalan egészségi állapotát igazoló s legújabb keletű orvosi bizonyítvány sem hiányozhatik, felszerelt kérvények 1914 aug. 15-ig alulírotthoz küldendők.

Az állás, mely most ideiglenes és szervezés alatt áll, ez alkalommal is csak egy évre tölthetik be. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az illető, ha közmegelegedésre működik, továbbra is ne alkalmaztassék és esetleg ne véglegesíttessék.

Az állás 1914. év szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Makó, 1914 július hó 23.

2–3

Berezky László,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

Egyházi szentedények,




úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsók, keresztelő-kannák és medencék, ékszerek, evőkészletek valódi 13 próbás ezüstből és I. rendű alpacc-ezüstből, jubileumi dísz tárgyak részlet izetésre is!

Javításokra és vidéki megendeleésekre üllönös gondot fordítok.

Polgár Kálmán

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve! Pontos kiszolgálás! Jutányos árak!

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Anna-utca 2. szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét Schuller vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

BORIS FERENC SZÁMOLÓGÉPE

Rendkívül használható számológépet szerkesztett **Boris Ferenc** törökszentmihályi tanító, mely míg egyfelől minden tudományos követelménynek megfelel s a tekintetben is nagy haladást képvisel az eddigi taneszközökhöz képest, másfelől teljesen leköti a tanulók érdeklődését s lehetővé teszi azt, hogy játszva tanuljon. A tanítónak a tanításnál könnyebbség, a tanulónak a tanuláshoz gyönyörűség. Szabadalmazva, az egyházker. által elfogadva s többszörösen ajánlva van. **Ára teljesen felszerelve 32 K.**

Megrendelhető a feltaláló tanító úrnál Törökszentmihályon, vagy lapunk szerkesztőségében és kiadóhivatalában Debrecen, Nyomató-utca 9-ik szám.

A LEGOLCSÓBB PERMETEZŐ ANYAG A

PROVINO

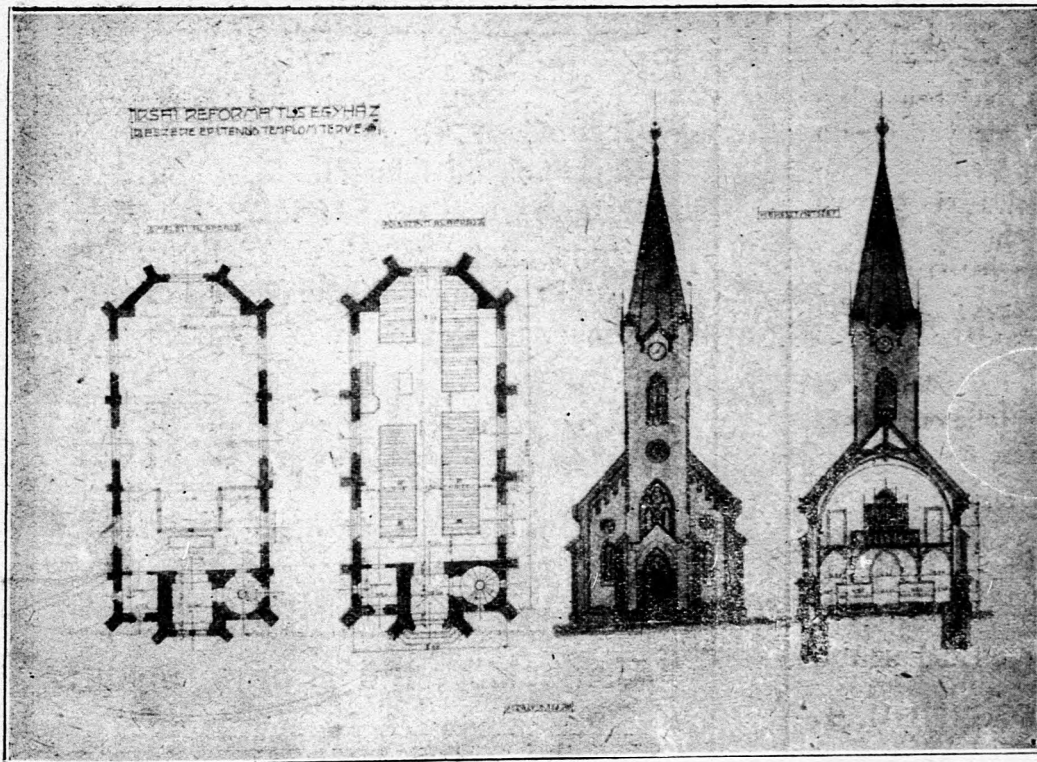
Hatása TARTÓS. — Tapadása KITÜNŐ.

Számos u. adalmi szőlőben évek óta bevezetve!
Ára: 50 kg-os zsakokban kg.-onként 54 fillér.

Egyedüli beszerzési forrás:

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE”
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám.

HOLLOS és QUITTNER



építésszek és építőmesterek

Budapest

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34-10.

Elvállanak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró speciálisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegényegyház gyülekezeteknek iskolák és templomok terveit díjtalanul készítik. Adnak szakvéleményt és becsléseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkbavágó felvilágosítással.

